

Redaktör: Margareta Gandy, debatt@di.se (hela texten i meddelandet, ej endast bilaga) Telefon 08-736 56 87 Fax 08-736 58 15

De höga skatterna hindrar den naturliga lösningen på behovet av såddkapital – privat ägande och förmögenhetsbildning.

Utan internt kapital klarar man inte de kostnader som måste tas innan extern finansiering alls kan komma i fråga.

Och utan internt kapital kommer många verkligt banbrytande innovationer aldrig till stånd; ju mer omvälvande idéerna är, desto svårare är det att övertyga en statlig nämnd om deras potential, skriver Richard C B Johnsson, forskare vid Ratioinstitutet.

Hur många nya företag strypps av skatten bakom såddkapitalet?

Professor Kaj Mickos hävdade i slutet på juli att statligt såddkapital är "nödvändigt för att få fram fler ägarledda utvecklingsföretag". Det finns åtminstone två starka invändningar mot detta påstående; modern forskning visar att det finns problem kopplade till entreprenörskapet och nyföretagandets finansiering som inte ens allt externt tillfört kapital i världen kan råda bot på.

Varken privat eller statligt externt kapital löser dessa problem, utan i stället krävs internt kapital.

1. I ett tidigt skede, långt innan en entreprenör kan söka extern finansiering, uppstår en mängd utgifter av olika slag, i samband med produktspecifikation, lagfaring, lagerhållning, försäkring när prototyper tas fram, när allehanda kontakter tas och förhandlingar förs samt när affärsplaner ska utvecklas.

Dessa utgifter förutsätter i de allra flesta fall tillgång till eget kapital och måste bäras internt innan extern finansiering över huvud taget kan komma ifråga.

De flesta av de företagare som Mickos

"Statligt såddkapital är inte en lösning på problemen med landets bristfälliga entreprenörskap utan en del av problemet."

har varit med om att hjälpa fram har sannolikt redan innan den första kontakten dem emellan lagt ned både en hel del tid och pengar. Externt kapital är inte tillräckligt för att överbrygga dessa tidiga finansiella hinder för en potentiell entreprenör.

Mickos har missförstått studien

Den 29 juli svarade professor Kaj Mickos, Företagarna, på mitt debattinlägg från den 21 juni.

Min artikel byggde på en studie som visade att statligt finansierade patentprojekt ofta misslyckas. Statens roll borde därför i stället vara att förbättra förutsättningarna för privat finansiering i tidiga skeden, när nya produkter och tjänster utvecklas.

Kaj Mickos menar att man inte kan jämföra statliga aktörer som går in tidigt i innovationsprocessen med privata aktörer som finansierar i slutskedet.

Invändningen visar att han har missförstått vad studien handlar om. Jag har nämligen jämfört projekt som fått statligt stöd under såddfasen med en referensgrupp av projekt som inte haft någon extern finansiering alls under denna fas.

Därtill hade jag en tredje grupp av projekt som fått extern privat finansiering under just såddfasen – inte under senare faser som Kaj Mickos tror.

Som rådgivare åt Stockholm Innovation vet Kaj Mickos hur de statliga pengarna fördelas. Han skriver: "Det system vi använder bygger inte på att jag ska avgöra vilka projekt som kommer att bli framgångsrika utan snarare på att hjälpa fram så många som möjligt."

Skattepengar delas med andra ord ut till höger och vänster utan några som helst krav på att projekten ska vara lönsamma eller ha någon potential. Då är det inte så konstigt att de statliga projekten rinner ut i sanden!

Kaj Mickos hänvisar slutligen till en egen studie där han hävdar att projekt som finansierats av Stockholm Innovation har gett be-

tydande positiva effekter. Ett problem är att han bara har studerat ett femtiotal lyckade projekt; misslyckade projekt har systematiskt sällats bort. Urvalet är allt annat än representativt.

Några som helst bevis för att de statligt finansierade projekten ger intäkter i form av skatter och arbetstillfällen till samhället som överstiger kostnaderna finns inte. En sådan studie kräver även att man analyserar undanträngningseffekter, och att man jämför de statliga projekten med en referensgrupp av projekt som inte fått någon statlig finansiering.

Hans studie uppfyller inte heller dessa självklara minimikrav.

Roger Svensson
docent, Industriens utredningsinstitut

och för att inte riskkapitalmarknaden ska dräneras på nya affärsprojekt, skriver Kaj Mickos, förste vice ordförande i Företagarna.

Statligt såddkapital bra för tillväxt

Dagens Industri den 21 juni redogör docent Roger Svensson, Industriens utredningsinstitut, IUI, för sin studie av vilka patent som kommersialiseras. Tyvärr drar han den felaktiga slutsatsen att statligt såddkapital ger färre planer. Tvärtom är statligt såddkapital nödvändigt för att få fram fler ägarledda utvecklingsföretag och för att inte

"Den effekt dessa företag har på samhället i form av skatter och arbetstillfällen är statens motiv till att såddfinansiera."

riskkapitalmarknaden ska dräneras på nya affärsprojekt. En effektiv struktur för att tillhandahålla riskkapital är av grundläggande betydelse för en lands förmåga att skapa tillväxt. Både i tider när det är god tillgång på riskkapital och i tider med samma tillgång har projekt i de allra tidigaste skedena svårt att attrahera riskvilligt kapital. Här finns en viktig funktion för staten att komplettera marknaden med tidig såddfinansiering. I det här sammanhanget är det viktigt att

SOM MAN BÄR FÅR MAN SKÖRDA. Statligt riskkapital i såddfasen är viktigt för att komplettera riskkapitalmarknaden, skriver Kaj Mickos.

självklart kommer de som ligger senare i processen att få ett bättre resultat (mått i antal framgångsrika projekt). Men utan de tidiga finansierarna skulle det inte uppstå några nya projekt över huvud taget, de blir i värsta fall mycket färre.

Jag antar

mera. Ett viktigt drivmedel här är finansieringen. Utan den kan innovationen inte skaffa den experthjälp som hon eller han så ofta behöver.

Sedan innovationsrådgivningen i Stockholm startade 1995 har mer än 2 000

Roger Svensson jämför Almi SIC/Natek med den privata riskkapitalmarknaden och med bankerna utan att förstå skillnaden på syftet med verksamheten. Banker och riskkapitalister strävar efter en viss avkastning på verksamheten, bankerna är dessutom ålagda att inte låna ut pengar till osäkra projekt. För staten däremot är syftet de långsiktiga positiva effekter på samhället den tidiga såddfinansieringen har.

Det privata kapitalet intresserar sig nämligen för den tidiga såddfinansieringen. Risken är stor och det är svårt att räkna hem om man enbart tittar på projekten i sig.

Allt staten har en viktig roll här man – tvärtom vad Roger Svensson skriver – även insett i USA. Ett exempel är programmet SBIR, Small Business Innovation Research, som är ett behovsorienterat innovationsstöd där man enbart under 2004 pumpar in motsvarande 750 Mkr.

Tvärtom Roger Svensson slutsätter

måste den statliga såddfinansieringen öka. I Stockholm har vi skapat ett effektivt produktionsystem för innovationer, som även väckt uppmärksamhet utomlands.

Verksamheten går att sprida och utveckla. Men drivkraften i det hela är finansieringen. Utan den kommer Sverige att gå miste om många nya företag, produkter och tjänster.

Det är underligt att Mickos under dessa omständigheter lyckas hävda att den privata tillförseln av kapital inte fungerar tillfredsställande!

Statligt såddkapital är inte en lösning på problemen med landets bristfälliga entreprenörskap, utan förefaller snarare vara en del av problemet.

Tanken på att sitta framför en statlig nämnd, en statlig kommitté eller ett statligt verk för att få finansiering till entreprenöriell verksamhet tycks snarare likna entreprenörskapet antites.

Om man vill främja ett rikt entreprenörskap, förefaller det således som om man bör verka för en rik tillgång på internt kapital.

Endast på detta vis kan man hoppas skapa grogrund för fler som utforskar de entreprenöriella möjligheter vi dagligen ställs inför, och fler potentiella entreprenörer som förverkligar sina idéer och drömmar – till långsiktig nytta för oss alla.

Det kanske är en slutsats ledningen i Företagarna borde ta fasta på?

Richard C B Johnsson
fil dr, forskare vid Ratio,
Näringslivets forskningsinstitut

TIDIGARE INLÄGG:

Låt entreprenörer få uppskov med reavinsten när de säljer sitt företag, om pengarna investeras i nytt företag, föreslog **Björn Jansson**, strategisk rådgivare Öhrlings Pricewaterhouse Coopers, och **Olle Hammarström**, ordförande i socialdemokratiska småföretagarföreningen 18/6. Statligt såddkapital ger färre företag, hävdade docent **Roger Svensson**, Industriens utredningsinstitut (IUI) 21/6. Statligt såddkapital är nödvändigt i tidiga skeden, svarade **Kaj Mickos**, vice ordförande i Företagarna 29/7. Inrätta ett innovationsprogram för småföretag efter amerikanska förebild, föreslog Vinnovas generaldirektör **Per Eriksson** 26/8. Lågg inte alla såddpengar i universitetsvärlden, manade **Lars Isaksson**, ordförande Landsföretagsförbundet, **Ilmar Reepalu**, ordförande Svenska kommunförbundet och **Leif Håkansson**, vice ordförande i LO, och varnade för strypningen av resurser till Almi 2/9.